

РЕШЕНИЕ

№ 2638

гр. София, 18.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 24 състав,
в публично заседание на 15.03.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Анастасия Хитова

като разгледа дело номер **10111** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 68, ал. 1 от Закона защита от дискриминация (ЗЗДискр.).

Образувано е по жалба на „ДЗИ - Животозастраховане“ ЕАД,[ЕИК], представлявано от К. Ч. – гл. изпълнителен директор и Е. Б.-изпълнителен директор, подадена чрез юрк. Д., срещу Решение № 479 от 04.10.2022 г., постановено по преписка № 396/2021 г. по описа на Комисията за защита от дискриминация (КЗД/Комисията), Пети специализиран заседателен състав.

Посочените основания за оспорване са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила и противоречие с материалния закон - чл. 146, т. 3 и т. 4 АПК. Твърди се, че процесното решение е в разрез с принципите на застраховането. Сочи се, че общите условия на застрахователното дружество са съобразени с изискванията на Кодекса на застраховането и с общия му смисъл и законовата цел и поради това няма извършена дискриминация по отношение на лицето И. С. Д.. Моли съда да отмени Решение № 479 от 04.10.2022 г., постановено по преписка № 396/2021 г. по описа на КЗД.

В ОСЗ жалбоподателят, редовно призован, не се представлява.

Ответникът - Комисия за защита от дискриминация, чрез процесуалния си представител юрк. М., в ОСЗ оспорва жалбата. Излагат се доводи, че липсват отменителни основания по чл. 146 АПК, поради което жалбата следва да бъде отхвърлена. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Заинтересована страна - И. С. Д., в писмен отговор от 19.01.2023 г. изразява

становище за неоснователност на жалбата. В ОСЗ се явява лично. С искане от 22.03.2023 г. претендира присъждане на разноски.

Софийска градска прокуратура, редовно уведомена, не изпраща представител и не ангажира становище по жалбата.

Административен съд София град, след като обсъди направените с жалбата оплаквания, доводите на страните в съдебно заседание, прецени събраните по делото доказателства по реда на чл. 235 от Гражданския процесуален кодекс /ГПК/ във вр. с чл. 144 АПК, и служебно, на основание чл. 168, ал. 1 вр. с чл. 146 АПК, провери изцяло законосъобразността на обжалвания акт, намира следното от фактическа и правна страна:

Производството пред КЗД е образувано по жалба с вх. № 44-00-2950/01.09.2021 г. /л. 12 от делото/, допълнена с писмо с вх. № 44-003099/20.09.2021 г. /л. 20/, подадена от И. С. Д. в Комисията.

С разпореждане № 1202/24.09.2021 г. /л. 24 / на председателя на Комисията е образувана преписка № 396/2021 г. относно оплаквания за дискриминация по отношение на жалбоподателя по признак „увреждане“.

Производството се е развило по реда на Глава четвърта, раздел I 33Дискр. На основание чл. 55 и сл. 33Дискр. от ответника е извършена предвидената в специалния закон процедура по проучване. По преписката са изискани и приложени становища и доказателства от участниците в производството. В изпълнение на чл. 59, ал. 3 33Дискр. на страните е предоставена възможност да се запознаят с приложените по преписката материали. Изготвено е заключение от докладчика по преписката В. С. /л. 40 /. На основание чл. 60 - чл. 63 33дискр. със Заповед № 12-11-918/20.04.2022 г. на председателя на Пети специализиран заседателен състав на КЗД /л. 42 / е насрочено открито съдебно заседание. Същото е проведено на 10.05.2022 г., за участие в което страните са редовно призовани. Пред КЗД са проведени открити заседания и на 10.05.2022 г. и на 14.06.2022 г, като видно от приложените протоколи /л. 43 и л. 47 от делото/, „ДЗИ-Животозастраховане“ ЕАД не взема участие. За изясняване на фактическата обстановка са изслушани твърденията на жалбоподателя и към преписката са приобщени всички събрани писмени доказателства.

Въз основа на доказателствения материал по преписката и изложените от страните доводи, Комисията е приела за установено от фактическа и правна страна, че съобразно представено ЕР № 0283/ 11.02.2020 г. на ТЕЛК /л. 22/, жалбоподателят пред КЗД И. С. Д. е лице с 80 % трайно намалена работоспособност. Лицето е с водеща диагноза „Злополука, свързана с друг уточнен източник на електрически ток“, с 80 % трайно намалена работоспособност.

В производството е установено, че И. С. Д. е сключил договор за индивидуална застраховка „Злополука“ с дружеството „ДЗИ-Животозастраховане“ ЕАД, поради което е открита застрахователна полица /ЗП/ № 7124021081000008, Закрила Сребърен пакет /л. 13/. Дружеството- застраховател след сключване на договора е запознато с обстоятелството, че клиентът му И. С. Д. е лице с инвалидност над 50 %. „ДЗИ-Животозастраховане“ ЕАД едностранно е прекратило договора за застраховка по ЗП № 7124021081000008 на основание чл. 3.1, Раздел II от Общите условия за застраховки „Злополука и заболяване“, според която не се застраховат лица с инвалидност над 50 % / л. 15, гръб/.

Въз основа на изложеното, с обжалваното решение е установено, че по отношение на И. С. Д. посредством прекратяване на договора му за застраховка на

основание чл. 3. 1 от Общите условия на „ДЗИ - Животозастраховане“ ЕАД за застраховки „Злополука и заболяване“, застрахователят е извършил дискриминация по признак „увреждане“ спрямо него, с което е нарушена забраната на чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. (пункт I). Установено е, че „ДЗИ-Животозастраховане“ ЕАД е извършило нарушение на правото на достъп до застрахователна услуга на И. С. Д. съгласно чл. 37, ал. 1, предл. 1 во ЗЗДискр. във връзка с чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. на осн. признак „увреждане“ (пункт II). На основание чл. 78, ал. 1 ЗЗДискр. на дружеството е наложено наказание - „глоба“, в размер на 250 лева (пункт III). На осн. чл. 47, т. 4 ЗЗДискр. е дадено задължително предписание да се извърши промяна на „Общите условия“ за застраховки „Злополука и заболяване“ (пункт IV). Определен е тримесечен срок, в който „ДЗИ-Животозастраховане“ ЕАД да уведоми КЗД за предприетите действия и мерки за изравняване възможностите и равен достъп до образование за всички деца, кандидатстващи за прием в първи клас на територията на Столична община (пункт V).

При така установеното от фактическа страна, съдът обосновава следните правни изводи:

Жалбата е допустима като подадена срещу акт, подлежащ на съдебен контрол, в срока по чл. 68, ал. 1 ЗЗДискр. от страна, участвала в административното производство, с правен интерес от оспорването.

Разгледана по същество, жалбата е частично основателна.

Обжалваният административен акт е издаден от компетентен орган, в рамките на предоставените му правомощия - чл. 47, т. 1- 4 и чл. 64, ал. 1 ЗЗДискр. Процесното решение е издадено в писмена форма и съдържа нормативно установените в чл. 59, ал. 2 АПК реквизити. Посочени са обективно и пълно фактическите основания за неговото постановяване. Изложените в решението факти съответстват на приложените по делото писмени доказателства. Не се установява порок във формата по см. на чл. 146, т. 2 АПК, който да обуславя отмяна на акта.

Съдът не констатира нарушения на административнопроизводствените правила от категорията на съществените, които да са основание за отмяна на обжалвания акт. Комисията е спазила регламентираната в закона процедура, като е осигурила упражняването на правото на защита на страните. Органът е спазил формулираното в разпоредбата на чл. 9 ЗЗДискр. правило за разпределение на доказателствената тежест в производството за защита от дискриминация. Извършена е процедура по проучване по смисъла на чл. 55 ЗЗДискр. Фактическата обстановка е правилно изяснена от административния орган. Събрани са всички необходими и относими към случая доказателства. Спазени са изискванията на чл. 36, ал. 3 АПК за проверка и преценка на доказателствата, а в изпълнение на чл. 35 от кодекса са обсъдени обясненията и възраженията на страните.

Обжалваното решение в частта му по пункт I- II и пункт IV е издадено при спазване на материалния закон. Разпоредбата на чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. забранява всяка пряка или непряка дискриминация, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна. По определението на чл. 4, ал. 2 ЗЗДискр. пряка дискриминация съставлява всяко по-неблагоприятно

третиране на лице на основата на признаците по ал. 1, отколкото се третира, било е третирано или би било третирано друго лице при сравними сходни обстоятелства. С текста на сочената разпоредба се забранява прякото или непряко ограничаване на законните права или интереси на лицата на основание изброените критерии. Като „неблагоприятно третиране“ е определен всеки акт, действие или бездействие, което пряко или непряко засяга права или законни интереси (§ 1, т. 7 от ДР на закона).

За да е налице проява на дискриминация по смисъла на закона, следва да са налице всички елементи от фактическия състав на приложимата специална правна норма, а именно: 1) изпълнително деяние - акт, действие или бездействие, водещи до диференциран подход към дадено лице или определен кръг лица; 2) защитен признак по чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр.; 3) цел или резултат – засягане на права или законни интереси и 4) причинно-следствена връзка. Едно деяние се квалифицира като дискриминационно, когато лицето, което твърди че е жертва, докаже дискриминация, а лицето, за което се твърди, че дискриминира, не успее да опровергае извода за неравното третиране. На първо място, доказването на дискриминация изисква да се установи факта на неравно третиране по защитен признак спрямо сравняваните лица. На второ място следва да се докажат факти, от които може да се направи обосновано предложение за възможно осъществяване на неравно третиране поради защитения признак, т.е. за причинна връзка между спорното третиране и защитения признак. Необходимо е освен това да има лице за сравнение, поставено в по-благоприятни условия от твърдящия наличието на дискриминация на основата на признаците по ал. 1 на чл. 4 ЗЗДискр. или чрез привидно неутрална разпоредба, критерий или практика.

Безспорно е по делото, че е имало сключен договор между И. С. Д. и „ДЗИ-Животозастраховане“ ЕАД за индивидуална застраховка „Злополука“ и е открита застрахователна полица. Договорът за застраховка е едностранно прекратен от страна на застрахователя след запознаване с ЕР на ТЕЛК, издадено на И. С. Д., според което лицето има трайно намалена работоспособност с над 50%. Не се спори между страните, че договорът за сключената застраховка е прекратен именно поради факта, че лицето е с над 50 % трайна неработоспособност/лице с увреждане.

Законът за хората с увреждания дефинира понятието „трайно увреждане“. В § 1, т. 2 (доп. – ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) е посочено, че „хора с трайни увреждания са лица с трайна физическа, психическа интелектуална и сетивна недостатъчност...“. Изцяло се споделя изводът на решаващия състав на КЗД, предвид представените документи, че И. С. Д. е носител на защитен признак „увреждане“ по смисъла на ЗЗДискр. Именно този признак се явява и отграничителен и за потенциалния кръг от лица, които имат право да бъдат застраховани предвид общите условия.

Различието в третирането, което е съдът намира за очеводно, се изразява в това, че хората с под 50% трайна неработоспособност или изобщо други лица, могат да бъдат индивидуално застраховани. Това представлява по-неблагоприятно третиране спрямо заинтересованата страна в настоящото производство. Формулираните в общите условия на застрахователното дружество предпоставки са дискриминационни спрямо лицата, носители на признак „увреждане“ с призната инвалидност над определен процент.

Следва да се отбележи, че в разпоредбата на чл. 25, т. „д“ от Конвенция за правата на хората с увреждания (ратифицирана със закон, приет от 41-ото НС на 26.01.2012 г. - ДВ, бр. 12 от 10.02.2012 г., издадена от Министерството на труда и социалната

политика, обн., ДВ, бр. 37 от 15.05.2012 г., в сила от 21.04.2012 г.) изрично е посочено, че държавите – страни по конвенцията забраняват всякаква дискриминация спрямо хората с увреждания при предоставянето на здравни застраховки, както и на застраховки живот, когато такива се допускат по националното законодателство, които трябва да им се предоставят по справедлив и обоснован начин. С тази разпоредба се въвеждат специални изисквания относно недопускането на дискриминация и осигуряване на равни права на хората с увреждания.

Във връзка с изложеното в жалбата, следва да се посочи, че в случаи, подобни на настоящия, застрахователят може да преценира предоставяната услуга с оглед индивидуалните характеристики на личността. Като се вземе предвид степента и вида на увреждане, застрахователят може да направи преценка какво точно да включва и да покрива застраховката на конкретното лице. По този начин, тъй като самата застрахователна дейност е доброволна, при изготвяне на индивидуален проект на договор на всяко лице ще му бъде предоставена възможност да направи преценка на база предложената оферта дали желае да сключи застрахователен договор с конкретното дружество или не. Възприетата обща оценка на рисковете от застрахователя не гарантира в достатъчна степен индивидуален подход при определяне и оценка на риска за всеки застрахован. Това положение се намира в противоречие и с принципа за свобода на договарянето, заложен в чл. 9 от Закона за задълженията и договорите, като стеснява неговото приложно поле в сферата на застрахователното право.

Съдът счита, че въпреки свободата, която се дава на застрахователя да изготвя и определя общите си условия, той не е освободен от задължението да третира по един и същ начин клиентите си. Противното води до дискриминационни подходи. Липсват доказателства, които да опровергават твърденията за различно третиране на заинтересованата страна. Представените общи условия на Д.-Ж.“ ЕАД са довели дискриминация по отношение на заинтересованата страна, тъй като са ограничили възможността на И. С. Д. да бъде застрахован.

Разпоредбата на чл. 37, ал. 1 ЗЗДскр. определя като дискриминация и отказа от предоставяне на стоки или услуги, както и предоставянето на стоки или услуги от по-ниско качество или при по-неблагоприятни условия, на основата на признаците по чл. 4, ал. 1. Правилно Комисията е извела, че индивидуална застраховка „Злополука“ на ДЗИ-Животозастраховане“ ЕАД е именно застрахователна услуга, попадаща в приложното поле на забраната за дискриминация по чл. 37, ал. 1 ЗЗДискр. Едностранното прекратяване на застрахователния договор стои в пряка причинно – следствена връзка с факта, че И. С. Д. е лице, което е носител на признака „увреждане“ с призната инвалидност над определен процент.

Решението на КЗД е издадено в съответствие с целта на закона – да осигури равенство в третирането и във възможностите за участие в обществения живот, както и ефективна защита срещу дискриминацията. Съдът изцяло споделя изводите на Комисията, че изключването на лица по признак „увреждане“ от адекватен стандарт на живот и от предоставянето на застрахователни услуги противоречи на ДФЕС и ХОПЕС.

Предвид изложеното, изводите на КЗД са в съответствие с установените факти и с материалноправните разпоредби на закона. Така постановеното решение е законосъобразно, а жалбата като неоснователна следва да бъде отхвърлена в частта по пункт I- II и пункт IV от обжалваното решение.

Тъй като на дружеството е наложена глоба, а не имуществена санкция, решението следва да бъде отменено в частта му по пункт III.

Настоящият състав установи и грешка в диспозитивната част на процесното решение и по-конкретно в пункт V от него. Налице е несъответствие между диспозитива на акта и волята, обективирана в мотивите самото решение. Неточността е формална и не засяга същността на властническото волеизявление, но може да предизвика неяснота и трудности при изпълнението на акта. Поправянето на грешката в настоящия случай предполага разкриване на вече формираната действителна воля на органа. Предвид изложеното, решението следва да се върне на КЗД за ново произнасяне по пункт V, като посочената част от диспозитива да се приведе в съответствие с мотивите на решението на органа.

При този изход спора разноси не се дължат.

За изчерпателност следва да се посочи, че искането на заинтересованата страна за присъждане на разноси е направено след обявяване на делото за решаване и към него не са приложени доказателства за извършването на такива.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, Административен съд София град, II отделение, 24-ти състав

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ жалбата на „ДЗИ-Животозастраховане“ ЕАД,[ЕИК] срещу Решение № 479/04.10.2022 г., постановено по преписка № 396/2021 г. по описа на Комисията за защита от дискриминация, Пети специализиран заседателен състав в ЧАСТТА му по по пункт I- II и пункт IV.

ОТМЕНЯ Решение № 479/04.10.2022 г., постановено по преписка № 396/2021 г. по описа на Комисията за защита от дискриминация, Пети специализиран заседателен състав в ЧАСТТА му по пункт III и пункт V.

ВРЪЩА преписката на КЗД за ново произнасяне по пункт V от Решение № 479/09.04.2022 г., Пети специализиран заседателен състав съобразно указанията в мотивите на настоящото решение.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния административен съд на РБ в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

Преписи от решението да се изпратят на страните.

СЪДИЯ: